

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Георги Маринов Георгиев,
изготвено на основание Заповед на ректора
на ВСУ “Черноризец Храбър” №. 2184/22.07.2014 г.

Относно: дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен “доктор“ с автор Нина Кънчева Златева, на тема “Преките чуждестранни инвестиции в Черноморския регион”, по докторска програма “Световно стопанство и МИО“, професионално направление 3.8 “Икономика“

1. Оценка на резултатите и приносите.

Структурата и съдържанието на дисертационния труд съответстват на изискванията за придобиване на ОНС “доктор“. Оригинален принос са научните и научно-приложните резултати в текста.

В разработката е обобщен значителен обем литература (в т.ч. и на по-малко цитирани, но значими автори), както и емпиричен материал за 20-годишен период (включващ не само разнообразни статистически данни, но и обстоен преглед на съществуващите класации за конкурентоспособност). В резултат по удачен начин, силно аргументирано, е изведена спецификата на региона. За ПЧИ традиционно се счита, че могат да бъдат сред основните двигатели на растежа, особено в случаите на догонващ растеж, както е в разглеждания регион. В текста акцент се поставя именно върху процесите на привличането им въз основа на интензифициране на регионалната интеграция. Авторката умело встъпва в дискусия по отношение на утвърдилите се с времето теории, с оглед удачното формулиране на теоретична база за собственото изследване.

Разработката успешно разширява приложното поле на някои нови теоретични направления.

Прецизно е направен детайлен анализ на развитието на инвестициите в региона, с акцент върху последните години и върху перспективите за бъдещото им състояние. Изведени са основните източници на инвестиции. Правдоподобно са формулирани тенденциите в динамиката и структурата на инвестициите, предложена е солидна аргументация на насоки за подобряване на инвестиционния климат, в т.ч. и възможностите за по-добра работа на частен бизнес, институции, регионални и международни организации. Много добре уловена е спецификата на региона (с. 124): “Ако бъдат сравнявани по международните стандарти, чуждестранните инвестиции в Черноморския регион се характеризират с ниски нива във всички сектори в икономиката въпреки факта, че конкурентните му предимства би трябвало да го превърнат в първостепенна цел за ПЧИ.” Също много точна формулировка е, че “Основното предизвикателство се състои в това да бъде моделирана благоприятна бизнес среда, която да допринесе за привличането на повече качествени инвеститори” (с. 143) и че усилията ще са много по-ефективни, ако се работи за напредък съгласувано в целия регион. Добре представена е политическата специфика на региона.

Удачно са представени етапите на развитие на региона, не са подминати и етнополитическите конфликти (в т.ч. наличието на “сфери на влияние“), които представляват най-сложният регионален проблем, разкрито е силно действие на ограничители за инвестициите в региона, в частност по отношение на институционалната и регулаторна уредба и отвореност. Като достойнство на разработката може да се посочи и направеният “вътрешнорегионален” анализ, за търговията и инвестициите в рамките на

региона. Ценност е и прегледът на законодателствата в областта на инвестициите на разглежданите държави. Ясно изведена е необходимостта от провеждане на реформи от второ поколение.

По разглежданата проблематика Нина Златева има три самостоятелни публикации, които представят основните части на дисертацията.

Приемам приносите, посочени в автореферата, като лично дело на авторката и съответстващи на постиженията в текста на дисертацията. На мнение съм и че те съответстват на наукометричните изисквания за приноси - научни (обогатяване на съществуващите знания и предлагане на нови) и приложни (прилагане на научни постижения в практиката).

2. Критични оценки, забележки и препоръки.

От известно доизясняване се нуждаят някои моменти от разработката:

- времевият обхват 20 години - периодът обхваща и време преди началото на активните реформи в региона;

- съставянето на групата разглеждани страни (с Азербайджан и Армения, но без Молдова, включване на Русия без уговорки и допълнителни условия).

Развитието на събитията в Украйна и Русия дават възможност за бъдещи изследвания в областта на регионалните проблеми, което и може да се препоръча на авторката като насока за последваща работа.

Направените бележки в никакъв случай не омаловажават приносите на разработката, и следва да бъдат интерпретирани по-скоро като препоръки за по-нататъшно усъвършенстване на текста.

3. Заключение

В заключение, и като обобщение на гореказаното, имам основание да приема дисертационния труд за завършен съгласно изискванията на ЗРАСРБ,

ППЗРАС и Правилника и Наредба 12 на ВСУ за придобиване на образователната и научна степен “доктор”, затова предлагам на научното жури *да присъди* исканата образователна и научна степен на Нина Златева.

11.08.2014 г.
гр. Варна

Изготвил становището:
Доц. д-р Георги Маринов